

Мельник Ірина

канд. пед. наук, доцент

кафедри загальної педагогіки

та дошкільної освіти

ВНУ імені Лесі Українки

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДО В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

В останнє десятиріччя ключовою ідеєю освіти була і залишається ідея її розвитку, упровадження інновацій в дошкільну освіту. На законодавчому рівні концептуальні орієнтири оновлення дошкільної освіти знайшли відображення в Національній доктрині розвитку освіти України в XXI ст., Законах України „Про освіту”, „Про дошкільну освіту”, Базовому компоненті дошкільної освіти. За задумом авторів, у них визначена модель переходу системи до інноваційного режиму розвитку. З точки зору сучасних наукових підходів, інноваційна діяльність характеризується сукупністю критеріїв - умов, освітнього процесу, управління і результатів цього процесу, діяльності тощо.

Теоретичним підґрунтям розв'язання проблеми організації та управління інноваційною діяльністю ЗДО є праці вчених у галузі освітнього менеджменту (О. Адаменко, В. Григораш, І. Гришина, Л. Даниленко, Л. Кара-мушка, В. Крижко, О. Мармаза, Є. Хриков та ін.), менеджменту освітніх інновацій (Л. Даниленко, М. Савенков та ін.), інноваційного розвитку навчальних закладів (В. Докучаєва, Ю. Конар-жевський, В. Лазарев, О. Лоренсов, О. Моїсєєв, О. Пометун, М. Поташник, В. Руст, І. Сущенко та ін.).

Концептуальні засади дошкільної освіти є предметом наукових пошуків Т. Богданової, Т. Корнилової С. Кулачківської, К. Стрюк та ін. Окремі питання навчання і виховання дітей дошкільного віку досліджуються Л.Артемовою, Т. Богдановою, А. Богущ, Н. Гавриш та ін.

Разом з тим проблема організації методичного супроводу в ЗДО в умовах інноваційної діяльності є актуальною. В даний час в сферу інноваційної діяльності включені вже не окремі дошкільні установи та педагоги-новатори, а практично кожна дошкільна установа. Інноваційні перетворення набувають системного характеру. Створено нові типи, види і профілі ЗДО, нові освітні програми, що дозволяють забезпечити варіативність освітньо-виховного процесу, орієнтованого на індивідуальність дитини та запити її сім'ї. Та саме пошук оптимальних форм організації освітнього процесу, використання перспективного педагогічного досвіду, а також здійснення інноваційної діяльності є умовою ефективного розвитку. Потреба в інноваціях виникає тоді, коли з'являється необхідність вирішити якусь проблему, коли створюється протиріччя між бажанням і реальним результатом.

Інновації - це зміни всередині системи. У педагогічній інтерпретації і в найзагальнішому сенсі інновації означають нововведення в педагогічній системі, що поліпшують розвиток (перебіг) і результати освітнього процесу.

Одним із важливих завдань інноваційного розвитку є оновлення методичної роботи з кадрами, науково-методичного супроводу освітнього процесу, створення нового розвивального середовища [3,с.12-13]

Під інноваційною розуміється діяльність, що пов'язана зі здійсненням науково-практичних розробок у галузі освіти, підвищенням професійної компетентності педагогів освітніх закладів з метою переходу на діяльність за новою методикою чи технологією, а також інвестування нововведень [1, с.9].

Інноваційна діяльність, як правило, спрямована на вдосконалення соціального обслуговування і практичне використання наукового результату та інтелектуального потенціалу з метою одержання нових чи радикально поліпшених інноваційного продукту й інноваційної продукції [1, с.11].

Інноваційна діяльність в ЗДО здійснюється за такими основними напрямками:

- Розробка нового змісту освіти.

- Упровадження нових систем, методик, технологій, методів, прийомів, засобів навчання і виховання дітей.
- Створення дошкільних закладів із пріоритетними напрямками розвитку.
- Застосування оптимальних механізмів управління закладами тощо.

Сутність інноваційної діяльності в ЗДО зачіпає наступні сфери діяльності. Передусім, це - управлінська діяльність, методична робота, зміст і методи освіти, розвивальне середовище. Зокрема, у методичній роботі: індивідуалізація форм і методів методичної роботи залежно від рівня професійної майстерності педагогів; творення системи безперервної освіти педагогів; розробка індивідуальних програм творчого розвитку педагога тощо.

Методична робота є важливим фактором підвищення професійного рівня освітян як одного з основних шляхів реформування освіти, визначеного Державною національною програмою «Освіта» («Україна XXI століття»), Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Базовим компонентом дошкільної освіти в Україні».

Методична робота в ЗДО - це систематична колективна й індивідуальна діяльність педагогічних кадрів, спрямована на підвищення їхнього науково-теоретичного, загальнокультурного рівня, психолого-педагогічної підготовки і професійної майстерності [5].

Організацію роботи в ЗДО на сучасному етапі методична служба проводить за такими напрямками:

- відбір і методичне опрацювання наукових, практичних досягнень у галузі дошкільної освіти, надання рекомендацій щодо їх впровадження в практику роботи дошкільного закладу;
- розроблення методичних рекомендацій, зразків розвивальних посібників з різних видів роботи з дітьми тощо;
- надання практичної допомоги педагогам, батькам вихованців щодо організації життєдіяльності дітей;

- систематичне вивчення стану освітнього процесу, динаміки змін у розвитку дітей дошкільного віку, професійної компетентності педагогічних працівників;

- моделювання змісту, форм і методів підвищення фахової кваліфікації, майстерності педагогів дошкільного закладу, підвищення рівня психолого-педагогічної культури батьків вихованців;

- виявлення, вивчення, узагальнення та поширення перспективного педагогічного досвіду з метою його застосування в освітньому процесі та удосконалення професійної компетентності педагогів;

- узгодження діяльності методичного кабінету з роботою психологічної служби, методичних кабінетів (центрів) міста (району) та інших структур;

- створення позитивного психологічного клімату, запобігання виникненню конфліктних ситуацій у педагогічному колективі дошкільного закладу, їх вивчення і розв'язання;

- організація взаємодії із загальноосвітніми навчальними закладами з метою забезпечення наступності між дошкільною та початковою ланкою освіти.

Основними завданнями методичної роботи в ЗДО в умовах інноваційного розвитку, на думку більшості авторів, є: вивчення та впровадження перспективного педагогічного досвіду; ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічної науки з метою підвищення наукового рівня педагога; збагачення новими, інноваційними і більш досконалішими методами та засобами навчання; постійне вдосконалювання навичок самоосвіти, надання педагогу кваліфікованої допомоги, як у питаннях теорії, так і в практичній діяльності, у підвищенні результатів його педагогічної праці (К.Біла, Н.Голіцина, В.Дуброва, К.Крутій, О.Милашевич та ін.).

Зазначимо, що основне завдання методичної роботи полягає у створенні такого освітнього простору в закладі, де б повністю було з реалізовано творчий потенціал педагогічного колективу і кожного суб'єкту зокрема [4,с.23]

Головним напрямком у вирішенні завдань методичної служби є ідея діяльнісного підходу та формування в педагогів стійкої мотивації навчання новому. Умовою і результатом інноваційного типу навчання є сформованість у педагогів бажання і здатність самостійно вчитися, шукати в різних джерелах інформацію і застосовувати нові знання, виробляти вміння діяти, прагнути творчості та саморозвитку.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що робота методичних служб дошкільних закладів на сьогоднішній день здебільшого концентрується на поширенні інновації шляхом проведення семінарів, тренінгів, творчих груп, майстер-класів, шкіл педагогічного досвіду, шкіл методичної майстерності, на яких розглядаються питання впровадження інноваційних педагогічних технологій, методик, інтерактивних методів, прийомів та форм роботи; проведення науково-дослідницької роботи; апробації науково-методичної та навчальної літератури; поширення педагогічного досвіду; інформування про нововведення, проведення конференцій, методичних семінарів, педагогічних читань у навчальних закладах, методичної підтримки інноваційних освітніх проєктів, заохочення педагогів-новаторів і створення педагогічних умов для формування і застосування інноваційних технологій, інформування через різноманітні конкурси, публікації у фахових виданнях працівників системи освіти з метою формування їх „інноваційної культури“, „інноваційної поведінки“, тобто орієнтації на нове бачення розв'язання проблем, на відкриття та пошук нових нестандартних рішень, засобів більш раціонального досягнення успіху[4, с.15].

Опираючись на нормативні документи, вимоги, які в них ставляться до організації роботи методичного кабінету в умовах інноваційної діяльності та стан проблеми у практиці дошкільного закладу, можна констатувати, що для реалізації однієї з основних функцій роботи методичного кабінету необхідно забезпечення комплексного творчого процесу, під час якого здійснюється практичне навчання педагогічних працівників, оволодіння ними ефективними формами і методами роботи з дітьми дошкільного віку.

Першочергове завдання методичного кабінету в умовах інноваційних технологій - консолідувати зусилля на створенні моделі неперервної освіти педагогів, що є органічним компонентом вдосконалення навчально-виховного процесу. З огляду на це, методичній службі необхідно створити таке середовище, де б систематично здійснювались:

- забезпечення інформаційної підтримки діяльності педагогів;
- створення банку даних програмно-методичної, нормативно-правової, науково-технічної інформації;
- надання навчально-методичних консультацій вихователям;
- координація колективних форм і методів роботи та самоосвіти, спрямованих на підвищення педагогічної майстерності та вдосконалення фахової підготовки вихователів;
- задоволення запитів, потреб вихователів в інформації професійно-особистісної орієнтації;
- організація системи заходів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу педагогів, упровадження досягнень кращого педагогічного досвіду та інноваційних технологій [2, с.192]

Таким чином, зробимо висновок, що в сьогоdnішніх умовах модернізації та інноваційної діяльності усі ЗДО мають багато загальних завдань, які можна вирішити за допомогою ефективно організованого інформаційного середовища методичного кабінету, впровадження інноваційних технологій.

Отже, інноваційна освітня діяльність - це складний процес, що потребує науково-методичного підходу на всіх рівнях управління.

Список використаних джерел

1. Василенко О.В. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник / О.В.Василенко, В.Г.Шматько/ За ред. В.О.Василенко. К.: ЦУЛ, Фенікс, 2003. С.9-11.
2. Експериментальна діяльність у ДНЗ (укладачі: Швайка Л.А., Молодушка І.В.. Харків: Вид. група «Основа». 2010 . 299 с.

3. Керівництво дошкільним навчальним закладом: Інформативно-методичні матеріали на допомогу керівникові дошкільного навчального закладу/ Упор.: Н.Майор, Ю.Манилюк, М.Марусинець, О.Тимофєєва. Тернопіль: Мандрівець, 2006. 168с.
4. Крутій К.Л. Інноваційна діяльність в сучасному дошкільному навчальному закладі: методичний аспект / К.Л.Крутій, Н.В.Маковецька. Запоріжжя: ТОВ "ЛІПС" ЛТД, 2002. С.15-39.
5. Петечук В.М., Грабовська Т.І. Особливості управління інноваційною діяльністю в закладах освіти районними/міськими методичними кабінетами . Запоріжжя, 2003. 132с.